

De ce au votat romanii din diaspora atat de covarsitor cu actualul partid de guvernament? De ce intelectualii adora eliminarea presumarilor caracterului licit al dobandirii averii? De ce sunt aceiasi intelectuali romani sustinatori ai politicii externe a SUA, inclusiv a unor acte imposibil de justificat moral, precum bombardarea Serbiei? Desi par a nu avea prea multe in comun, intrebarile de mai sus ar putea avea acelasi raspuns: evolutia ideologica a intelectualitatii romane, si nu numai, in ultima jumatate de veac.

In primul rand, asa cum arata si site-urile sau comentariile de pe site-urile autohtone venite de peste hotare, cei care au votat din diaspora nu sunt simplii capsunari, ci persoane cu un statut consacrat in societatea care i-a adoptat, persoane cu studii superioare, intelectuali sau ceea ce Hayek numea "secondhand dealers in ideas".

Ceea ce-mi aminteste de o petrecere la care am participat in urma cu cinci ani in Washington. O petrecere la care participau mai multi astfel de emigranti la care eram invitat si eu alaturi de doua colege jurnaliste (una dintre ele a emigrat intre timp in Canada, unde sper sa nu aiba o evolutie similara cu cea a gazdelor noastre). Discutiile au evoluat de la situatia interna din Romania la politica externa a SUA si la mult dezbatutul [President's Surveillance Program](#) al presedintelui Bush, demn urmas al [Alien and Sedition Acts](#)

de pe timpul presedintiei lui John Adams. Nu mica mi-a fost uimirea sa remarc faptul ca, in afara celor trei jurnalisti romani, toata lumea prezenta se declara, cu entuziasm chiar, in favoarea ascultarii neconditionata a telefoanelor, a interceptarii corespondentei si invadarii spatiului privat al cetatenilor americani, inclusiv al lor personal, de catre autoritatile americane. Inutil de precizat ce simpatii politice aveau gazdele noastre, republicane in ceea ce priveste SUA, si pro Alianta DA, mai degraba anti-PSD, in ceea ce priveste Romania (aici preferintele celor 3 jurnalisti romani si cele ale reprezentantilor diasporei convergeau).

Explicatia acestui fenomen am avut-o mai tarziu, citind cartea lui Justin Raimondo " [Reclaiming the American Right – The Lost Legacy of the Conservative Movement](#)

". Potrivit lui Raimondo, miscarea conservatoare americana a fost deturnata de neoconservatori. Insa cel mai interesant fenomen este cel al evolutiei ideologice ale neoconservatorilor. Majoritatea ideologilor acestui curent provine din ceea ce se numea stanga

anti-stalinista (trotkista si mai apoi social-democrata, liberala in sens american, pentru a se ajunge chiar la o grupare de tipul "liberali in sustinerea lui Ronald Reagan). Fenomenul de "intoarcere a armelor" impotriva Imperiului Raului a fost unul destul de raspandit, in special in perioada dinainte si dupa declansarea celui de-al doilea razboi mondial. Interesant este ca, potrivit lui Raimondo, au existat doua tipuri de dezertari din lagarul ideologic comunist: prima, a stalinistilor, precum Frank Meyer, care s-au lepadat definitiv de Satana si au devenit conservatori pur sange, si cea de-a doua a marxistilor anti-stalinisti, care au preferat o "schimbare la fata" moderata, si care, cu finantarea CIA, au instaurat stanga social-democrata anti-URSS in Europa, si au evoluat pana la stadiul de lideri neoconservatori in SUA. Ambele miscari, si cea europeana si cea americana, aveau in comun lupta impotriva comunismului, dar si dispretul pentru liberalismul clasic si capitalismul de tip laissez-faire. Manifestul lor era testamentul lui Leon Trotski,

[USSR in War](#)

:

"The historic alternative, carried to the end, is as follows: either the Stalin régime is an abhorrent relapse in the process of transforming bourgeois society into a socialist society, or the Stalin régime is the first stage of a new exploiting society. If the second prognosis proves to be correct, then, of course, the bureaucracy will become a new exploiting class. However onerous the second perspective may be, if the world proletariat should actually prove incapable of fulfilling the mission placed upon it by the course of development, nothing else would remain except openly to recognize that the socialist program based on the internal contradictions of capitalist society, ended as a Utopia. It is self evident that a new "minimum" program would be required for the defense of the interests of the slaves of the totalitarian bureaucratic society."

Numai ca, pentru a te putea lupta cu un regim birocratic totalitar, mijloacele oferite de statul liberalo-capitalist, cu accentele lui "obsedante" pe un constitutionalism strict, erau insuficiente. Unul dintre strabunicii miscarii neoconservatoare moderne, James Burnham, declara deja sfarsitul capitalismului si inceputul [Revolutiei manageriale](#). Lumea se orienta catre centralizare, catre o conducere planificata a economiei, politicii si societatii. Si era singura sansa a Occidentului impotriva Imperiului Rosu. "Singura alternativa la Imperiul Sovietic este un Imperiu american", sintetiza Burnham Noua Ordine Mondiala pe care o propunea. Imperiu construit dupa modelul medieval, al unui rege cu numerosi vasali loiali (cam cum arata NATO in prezent). Pentru a invinge un regim birocratic totalitar era nevoie de un alt regim birocratic, mai putin totalitar, sperau neoconservatorii, la fel de eficient si militarist precum era primul. Marea lor problema a fost insa sfarsitul Razboiului Rece. Pentru a mentine noul regim birocratic, care evident nu avea de gand sa renunte la privilegiile castigate, era nevoie de inventarea de noi dusmani: terorismul, islamismul, comunismul in ascensiune in Lumea a Treia sau infuenta sporita a comunistilor mascati din statele foste comuniste. Asa se face ca, in Romania, o tema importanta a oricarei campanii electorale este pericolul revenirii comunistilor (PSD si nu numai) la putere si nu dezbaterile ideologice. Priza pe care acest subiect il are inca in randul populatiei, mai ales a diasporei, arata ca evolutia ideologica a intelectualitatii romane se apropie de cea a

comunistilor anti-stalinisti din SUA. Si nici nu e de mirare, pentru ca in Romania nu au existat comunisti stalinisti, ci numai profitori ai sistemului. Noua clasa exploatatoare al lui Trotski, birocratia totalitara, era, in Romania si nu numai, nu stalinista, ci profitoare si chiar clevetitoare. Ion Iliescu e un exemplu facil de dat, dar la fel erau si cei care au cerut azil politic in Occident. Niciunul nu era liberal clasic, ci mai degraba comunist anti-stalinist, un visator al unei societati comuniste cu fata umana. Vladimir Tismaneanu este cel mai bun exemplu in acest sens, el s-a transformat intr-un neoconservator care vede la orice pas pericolul comunismului.

PS: Interesanta, din aceasta perspectiva, este si evolutia ideologica a unor partide din Romania. PUR a dat tonul, trecut fara nicio problema de la stanga la dreapta, preluand chiar si numele de partid Conservator, urmat de PD-L, care peste noapte a sarit din Internationala Socialista in tabara neoconservatoare.{jcomments on}